

90. ▶ PATKÓ KÁROLY (1895-1941)

Subiaco, 1931

Tempera, fa, 122,5x95,5 cm
Jelezve jobbra lent: Patkó 1931 Roma.-

Kezdő ár: 24 000 000 Ft / 77 419 EUR
Becsérték: 40 000 000 – 50 000 000 Ft
Estimated value: 129 032 – 161 290 EUR

PROVENIENCIA:

▶ egykor Bardon Alfréd tulajdonában

KIÁLLÍTVA:

- ▶ A Római Magyar Intézet ösztöndíjas művészeinek első kiállítása. Nemzeti Szalon, Budapest, 1931. május – június, katalógus: 130. (Mosónók címen)
- ▶ Patkó Károly festőművész gyűjteményes kiállítása. Ernst Múzeum, Budapest, 1932. január, katalógus: 87. (Mosónók címen)
- ▶ Patkó Károly emlékkiállítása. Nemzeti Szalon, Budapest, 1941. katalógus: 29. (Mosóasszonyok címen)
- ▶ Római Iskola I. Szerk: P. Szücs Julianna. Keresztény Múzeum, Esztergom, 1983. katalógus: 92. (Subiaco címen)

REPRODUKÁLVA:

- ▶ Pogány Ö. Gábor: Patkó Károly emléke. Délibáb, 1941. november 29. 34. oldal
- ▶ Római Iskola I. Szerk: P. Szücs Julianna. Keresztény Múzeum, Esztergom, 1983. katalógus: 32.
- ▶ P. Szücs Julianna: A Római Iskola, Corvina Kiadó, Budapest, 1987. 125. oldal, 7. színes ábra

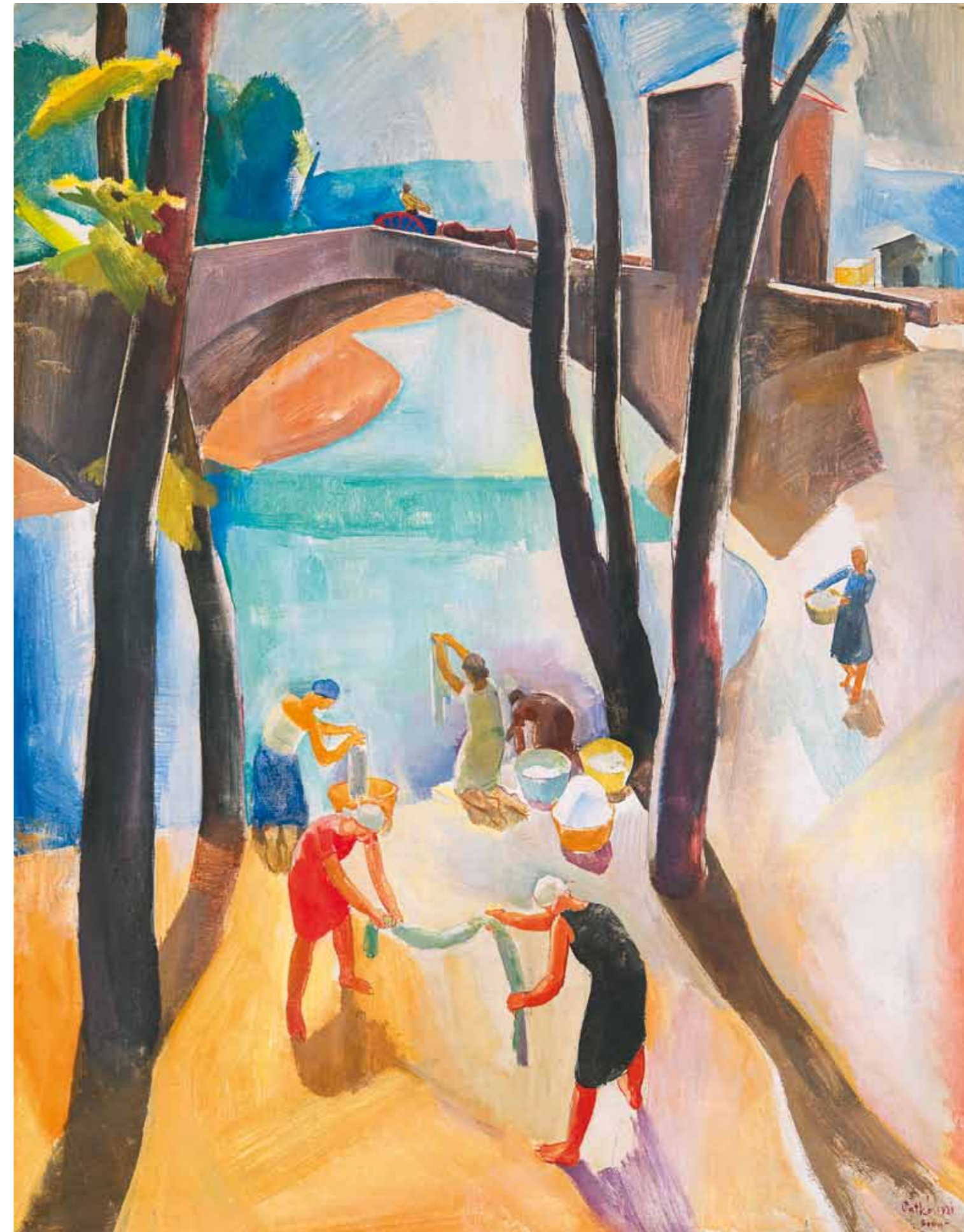
AZ ÖRÖK RÓMA

„A Palazzo Falconieri, melyben tehetségük kivirágzott, melynek napsugaras műtermeiben új stílusuk kiérlelődött, mely munkájukat örömmel és szeretettel ápolja és dédelgeti, új fejezetet nyitott a modern magyar művészet történetében. S az új fejezet címéül a müncheni, párisi és nagybányai korszak után az örök Rómát fogják írni.” – jelentette ki Gerevich Tibor, a római magyar ösztöndíjasok első bemutatkozó kiállítását kísérő írásában.¹

Patkó Károlyt barátja és pályatársa, Aba-Novák Vilmos ajánlotta Gerevich Tibor, a Római Magyar Akadémia igazgatójának figyelmébe, így mindketten már az első évfolyammal, 1928-ban érkeztek Rómába. Patkó és Aba-Novák mellett többek közt Szőnyi István, Molnár C. Pál, Medveczky Jenő, Kontuly Béla valamint tárgyalt festményünk egykori tulajdonosa, Bardón Alfréd építész volt a Collegium Hungaricum lakója. Rómában Patkónak a legnagyobb élményt az antikvitás emlékei és a reneszánsz nagymestereinek alkotásai jelentették, a növendékek közül egyike volt azoknak, akiket leginkább megérintett az olasz kultúra. Az ösztöndíjas évek alatt Patkó Aba-Novákkal tett kirándulásai során csaknem az egész félszigetet bejárta, így volt alkalmuk megismerkedni Giotto, Masaccio és Piero della Francesca reprezentatív freskóciklusával.

Az Olaszországban eltöltött három év gyökeres stílusfordulatot hozott Patkó festészetében. Ez az újítás egyrészt a technikában mutatkozott meg, az utazásai során látott monumentális freskók könnyedsége, levegőssége, vékony faktúrája hatására kezdett el temperával kísérletezni.

¹ Gerevich Tibor: Római magyar művészek. Magyar Szemle, 1932. (XVI. kötet, szeptember-december) 240.

1
2

1. A Ponte di San Francesco, (Subiaco) a huszadik század első felében
2. A Ponte di San Francesco, (Subiaco) napjainkban

PONTE DI SAN FRANCESCO

Subiaco, a Lazióban, Róma mellett található középkori kisváros számos alkotás ihletőjeként szolgált a hazai és a nemzetközi festészetben egyaránt, már a 18. századbeli francia művészetben is találhatunk rá példát. A bencés apátságról és középkori műemlékeiről híres, Rómához közeli ódon város tökéletes motívum volt Patkó és Aba-Novák feszes térszerkezetű, madártávlatból festett kompozícióihoz. Az aukción szereplő kép helyszíne ma is könnyedén beazonosítható: a Subiaco-ban található Ponte di San Francesco-t ábrázolja. Az 1358-ban épült kőhid az Aniene (Anio) folyót íveli át. Patkó különösen kedvelhette ezt a motívumot: nem messze a San Francesco hídtól, szintén az Aniene folyót átszelő ókori műemléket, a Ponte Nomentanót is megfestette.

„AZ OLASZ ÉLET MEGANNYI SAJÁTOS SÁGA”

„Az olasz élet megannyi sajátossága, a hajóácsok munkája, a téglagyár mozgalmassága, a bárkajavitás, az agyagszállítás, a bárkavontatás, a mosónők, az akrobaták dinamikus ritmusai ihlették. A körülötte folyó élet gazdagságából teli marokkal szedi motívumait.” – írta Lázár Béla Patkó 1932-es kiállítási katalógusának bevezetőjében,² utalva jelen képünkre is.

A festmény Patkó valamennyi fontos kiállításán szerepelt. A nagyközönség először a római iskolások bemutatkozó, csoportos tárlatán láthatta 1931-ben, a Nemzeti Szalonban – ekkor egyben a legdrágábban kínált alkotás volt egy monumentális akt mellett. Egy évvel később, 1932-ben Patkó gyűjteményes kiállításán került bemutatásra az Ernst Múzeumban. „És mindenütt élénk staffage, a ‘Mosónők’ és a ‘Patak mentén’ c. képek színes asszonyviselete...” – olvasható a képről szóló leírás a Pesti Hírlap³ aktuális számában. A következő kiállításra már a művész halála után került sor: 1941-ben, Gerevich Tibor rendezte Patkó emlékkiállítását a Nemzeti Szalonban. Feltehetően ekkor már Bardón Alfréd tulajdonát képezte a festmény, melynek reprodukciója megtalálható egy, a tárlathoz kötődő újságcikkben is.

A Ponte di San Francesco híd lábánál, a folyóparton mosó római asszonyok Patkó egyik legtöbbet kiállított festménye. A mosónők ábrázolása mintha csak ürügyként szolgálna: az alakok színes, időtlen harmóniát árasztó foltjai teszik kiegyensúlyozottá a merész rövidülésben ábrázolt kompozíciót. A folyó hideg zöld és kék színét a part napfényben fürdő, narancsos sárga tüze ellensúlyozza. A Subiaco-t az 1930-as évek elején készült, olasz tájakat bemutató sorozat impozáns darabjaként tarthatjuk számon.

Kelen Anna

3
4
5

3. Jean-Antoine Constantin (feltehetően): Subiaco, 1777
National Gallery, London

4. Benedetto Tozzi: Subiaco (il ponte di San Francesco), 1938

5. A Ponte di San Francesco (Subiaco) napjainkban

2 Lázár Béla: Patkó Károly festőművész gyűjteményes kiállítása. Bevezető. Ernst Múzeum, Budapest, 1932. január
3 Kézdi: Patkó Károly művészete. Pesti Hírlap, 1932. január 31.